



Investigating life, financial and identity security of Kermanshah neighborhoods

Ahmadi Vakil

Associate Professor, Department of Sociology, Razi University, Kermanshah, Iran.
v.ahmadi@razi.ac.ir

Abstract:

The purpose of the research was to investigate the situation of life, financial and identity security in the neighborhoods of Kermanshah city. The research method was a survey and the sample size was 400 people over 18 years of age in Kermanshah city, who were selected by multi-stage cluster sampling in 20 blocks of Kermanshah city. The data was collected using a researcher-made questionnaire, and Cronbach's alpha was used for the validity and reliability of the research indicators. The findings showed that the average dimension of identity security was more than other dimensions of social security (3.98 out of 5). The average sense of personal security was average (2.45) and the average sense of financial security was low (1.76). The average sense of social security has been different according to gender, education, age and length of residence. Examining the feeling of social security in terms of different neighborhoods of Kermanshah city showed that the life, financial and identity security of neighborhoods with medium and high level of prosperity (Kasri, Elahia, Saadi, Farhangian phase 2) is more than the neighborhoods with low level of prosperity (Jafarabad, Hekmatabad, Anahita). and Chaghmirza) has been According to the findings of the research, it is suggested that by emphasizing the reconstruction of urban identity, a better representation of the social security situation of Kermanshah city should be done in the media, so that the gap between the perception of social security in Kermanshah and the objective reality derived from the research results will be reduced.

Keywords: Social Security, Life Security, Kermanshah City, Financial Security, Identity Security.

بررسی امنیت جانی، مالی و هویتی محلات شهر کرمانشاه

وکیل احمدی

دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

v.ahmadi@razi.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش بررسی وضعیت امنیت جانی، مالی و هویتی در محلات شهر کرمانشاه بوده است. روش پژوهش، پیمایش و حجم نمونه ۴۰۰ نفر بالای ۱۸ سال شهر کرمانشاه بوده که به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای در ۲۰ بلوک شهر کرمانشاه انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته بوده و برای روایی و پایایی شاخص‌های پژوهش از روایی صوری، آلفای کرونباخ استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد میانگین بُعد امنیت هویتی بیش از بقیه ابعاد امنیت اجتماعی بوده است (۳/۹۸ از ۵). میانگین احساس امنیت جانی متوسط (۲/۴۵) و میانگین احساس امنیت مالی پایین بوده است (۱/۷۶). میانگین احساس امنیت اجتماعی بر حسب جنسیت، تحصیلات، سن و مدت سکونت متفاوت بوده است. بررسی احساس امنیت اجتماعی بر حسب محلات مختلف شهر کرمانشاه نشان داد تقریباً امنیت جانی، مالی و هویتی محلات با سطح رفاه متوسط و بالا (کسری، الهیه، سعدی، فرهنگیان فاز ۲) بیشتر از محلات با سطح رفاه پایین (جعفرآباد، حکمت‌آباد، آناهیتا و چغامیرزا) بوده است. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد شده است با تأکید بر بازسازی هویت شهری، بازنمایی بهتری از وضعیت امنیت اجتماعی کرمانشاه در رسانه‌ها انجام شود تا شکاف بین تصور از امنیت اجتماعی در شهر کرمانشاه با واقعیت عینی بر گرفته از نتایج پژوهش کمتر شود.

کلید واژه: امنیت اجتماعی، امنیت جانی، شهر کرمانشاه، امنیت مالی، امنیت هویتی

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان کرمانشاه

فصلنامه پیشرفت و توسعه استان کرمانشاه، دوره ۳، شماره ۱، ص ۳۱-۵۳

تاریخ ارسال: ۱۴۰۲/۰۴/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۲۴

۱- مقدمه

امروزه امنیت پدیده‌ای چند بعدی در نظر گرفته می‌شود که دامنه وسیعی از مفاهیم از جمله امنیت فیزیکی- مالی، امنیت روحی- روانی و احساس امنیت نسبت به آینده را در بر می‌گیرد؛ مفاهیمی که به تدریج در زندگی مردم اهمیت قابل توجهی یافته‌اند و در تعامل با سایر وجوه توسعه اجتماعی اهمیتی مضاعف به خود گرفته‌اند. (شیهان^۱، ۲۰۰۵).

منظور از مفهوم امنیت جانی، مالی این است که افراد با حضور در اجتماع به عنوان یک شهروند و جزئی از جامعه (به‌طور ویژه در انجام فعالیت‌های روزمره در فضاهای عمومی و خارج از محیط خانوادگی) در ابعاد مادی و معنوی در ارتباط با خود و اعضای خانواده احساس امنیت کنند. منظور از امنیت هویتی طبق نظر واتسون (۲۰۰۵) عبارت است از: قابلیت حفظ شرایط قابل قبول داخلی برای تکامل الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، انجمن‌ها، رسوم و هویت ملی و مذهبی (واتسون، ۲۰۰۵: ۸).

مهم‌تر از واقعیت امنیت مالی، جانی و یا هویتی، موضوع احساس امنیت مالی و جانی در جامعه است، زیرا ممکن است در جامعه‌ای امنیت وجود داشته باشد اما فرد احساس امنیت نداشته باشد. موضوع امنیت از فرد شروع و به خانواده و جامعه می‌رسد. احساس امنیت مالی، جانی و یا هویتی اگرچه با میزان جرم یا ضریب امنیتی موجود در جامعه ارتباط دارد ولی به عوامل دیگری نیز بستگی دارد که پرداختن به این بحث و شناخت آنها برای کاهش احساس ناامنی در جامعه و اتخاذ شیوه‌های مقابله با آن، ضرورت انجام چنین پژوهشی را یادآور می‌شود.

بازنمایی مسائل و آسیب‌های اجتماعی و به‌ویژه مسئله امنیت نزد شهروندان استان و دیگر شهروندان کشور به دور از واقعیت بوده و در نتیجه آسیب‌زا نیز بوده است، که در عمل پیامدهایی مانند مهاجرت نخبگان، فرار سرمایه، خودکمربینی و از خودبیگانگی، کاهش تعلق و ... را به همراه داشته است. با این حال، هنوز هم تصویر درستی از واقعیت امنیت اجتماعی و درک و تلقی مردم از آن ارائه نشده است. فقدان این تصویر واقع‌گرایانه، به نحوی واقعیت را مخدوش جلوه داده و بزرگنمایی را موجب می‌شود که آسیب‌های آن از خود واقعیت بیشتر خواهد بود. بنابراین پرسش اصلی این پژوهش حول میزان احساس امنیت اجتماعی و ابعاد آن (جانی، مالی و هویتی)، مقایسه امنیت جانی، مالی و هویتی بر حسب ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی شهروندان و همچنین بر حسب محلات مختلف شهر کرمانشاه بوده است.

۲- ی‌شینه تجربی پژوهش

پژوهش‌هایی درباره بررسی احساس امنیت اجتماعی در کرمانشاه و استان‌های کشور انجام شده است که نتایج برخی از آنان اشاره می‌شود: صیدی و همکاران (۱۳۹۹) با جامعه آماری زنان ۱۵ تا ۶۴ ساله شهر ایلام گزارش کرده است که ۶۴ درصد از زنان احساس امنیت اجتماعی آنها در سطح متوسطی بوده است. نوری و همکاران (۱۳۹۹) احساس امنیت فرهنگیان شهر قم را متوسط رو به پایین ارزیابی کرده است. اسدپور (۱۳۹۹) نیز احساس امنیت زنان بالای ۱۸ سال شهر بابل را متوسط رو به پایین گزارش کرده است. مجیدی و همکاران (۱۳۹۹) احساس امنیت زنان شهر تهران را ۲/۸ از ۵ برآورد کرده است. دسترنج و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی از شهروندان ۱۸ تا ۲۹ ساله شهر لار، وضعیت احساس امنیت را چنین گزارش کرده است: امنیت بالا ۱۷ درصد، امنیت متوسط ۶۸ درصد و امنیت پایین ۱۵ درصد. کریمی (۱۳۹۷) در پژوهشی از شهروندان ۱۸ ساله و بیشتر شهر کرمانشاه گزارش کرده است که ۱۷ درصد شهروندان احساس امنیت بالا، ۵۶ درصد احساس امنیت متوسط و ۲۷ درصد نیز احساس امنیت پایین داشته‌اند.

در برخی از پژوهش‌ها علاوه بر بررسی احساس امنیت اجتماعی به مقایسه احساس امنیت اجتماعی بر حسب ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی پاسخگویان پرداخته بودند که برخی از نتایج این پژوهش‌ها اشاره می‌شود: زنجانی‌زاده (۱۳۸۰) به نقش اقتدار زن در خانواده، منطقه محل سکونت و فعالیت بیرون از خانه زنان در احساس امنیت اشاره کرده است. عظیمی‌هاشمی (۱۳۸۴) زنان، سنین پایین‌تر و مجردان کم‌تراز مردان، سنین بالاتر و متأهلان احساس امنیت اجتماعی داشته‌اند. الیاسی (۱۳۸۵) به نقش مطالعه نشریات زرد در احساس امنیت اجتماعی اشاره کرده است. حاتمی (۱۳۹۳) به همبستگی مثبت متغیرهای مذهبی بودن، حمایت اجتماعی، تحصیلات، رعایت نکات ایمنی با احساس امنیت اجتماعی و همبستگی منفی مشاهده وقوع جرم، سن، اطلاع‌رسانی با احساس امنیت اجتماعی اشاره کرده است. از نظر کریمی و همکاران (۱۳۹۳) ارزیابی ساکنان مناطق محروم از امنیت اجتماعی عموماً بالا است.

از نظر شارما (۲۰۰۳) فضاهای شهری می‌تواند همانند ظرفی عمل کند که فعالیت و رفتار ساکنان را تحت تأثیر قرار دهد. فرم و طراحی این فضاها عاملی تأثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی است (شارما و دیگران^۱).

رونالد (۲۰۰۹) در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که در میان متغیرهای فردی؛ سن عامل تأثیرگذاری محسوب می‌شود؛ با افزایش سن، میزان احساس امنیت اجتماعی در زنان کاهش می‌یابد؛ یعنی بین سن و احساس امنیت اجتماعی شهروندان و به‌طور اخص زنان ارتباط معکوسی برقرار است (رونالد، ۲۰۰۹).

یی و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان انسجام خانوادگی و سازگاری اجتماعی دانشجویان دانشگاه چینی تأثیرات واسطه‌ای احساس امنیت و روابط شخصی نشان دادند که احساس امنیت دانشجویان به شکل واسطه‌ای، از طریق متغیر انسجام خانواده بر سازگاری اجتماعی دانشجویان اثر معنادار و مثبت برجای می‌گذارد (یا و دیگران، ۲۰۱۹).

پژوهش‌هایی که امنیت اجتماعی را مورد بررسی قرار داده‌اند بیشتر جرائم را به‌عنوان نمود امنیت اجتماعی و جامعه آماری را نیز مناطق حاشیه و محروم به‌عنوان مناطق جرم‌خیز و محل امنیت جامعه مورد بررسی قرار داده‌اند اما در این پژوهش علاوه بر ابعاد مالی و جانی امنیت اجتماعی بعد هویتی آن نیز مورد بررسی قرار گرفته است و علاوه بر آن جامعه آماری تمام شهروندان شهر کرمانشاه با توجه ویژه بر قومیت، مذهب و محله بوده است همچنین در این پژوهش سعی شده است علاوه بر توصیف تفصیلی وضعیت امنیت جانی، مالی و هویتی، با سنجش برخی متغیرها مانند تجربه جرم، شاهد جرم و ... که با امنیت اجتماعی ارتباط دارند به تبیین بهتر امنیت اجتماعی پرداخته شود.

۳- مبانی نظری پژوهش

امنیت اجتماعی پیش از آن که به معنای فعلی آن در حوزه علوم اجتماعی برسد مراحل را پیموده است. در ابتدا خود مفهوم امنیت به تنهایی کاربرد داشت و عموماً به حوزه حکمرانی و حفظ نظام سیاسی معطوف بود. پس از آن به معنای «تأمین اجتماعی» رواج یافت. این معنا، با وجود داشتن پیشوند اجتماعی در حقیقت معنایی عام از اجتماعی را دربر می‌گرفت که در آن محور اصلی تأمین اجتماعی رفاه، بهداشت و آموزش بوده و هست. امنیت در این معنا، به حفظ فرد در مقابل خطراتی اجتماعی نظر دارد که خود اجتماع مسبب آنهاست؛ آسیب‌هایی مانند بیکاری، فقر، و عدم دسترسی به بهداشت. پیداست که این تلقی، از مقوله امنیت اجتماعی و حتی موضوع مطالعات

امنیت ملی بسیار فاصله دارد. با این حال باید آگاه بود که همین مقولات زمینه‌های واقعی ایجاد «امنیت اجتماعی» در معنای خاص آن را فراهم می‌کنند.

بنیان نظری این پژوهش بر آن معنایی از امنیت استوار است که نخستین بار توسط اعضای مکتب کپنهاگ، در دهه ۱۹۸۰، و از سوی کسانی همچون بوزان و ویور مطرح شده است. کاربرد این معنای خاص خود متأثر از تحولات نقاط ارجاع امنیت در حوزه مطالعات امنیت بود. زیرا رویکردهای پیشین، از جمله رویکرد دولت‌محور که دولت را مرجع امنیت می‌گرفت، اصولاً جامعه را نادیده می‌گرفت، اما صاحب‌نظران این مکتب جامعه و گروه‌های اجتماعی را مرجع امنیت قرار دادند. البته این تغییرات، اگر چه برآمده از ضرورت‌های جامعه به اصطلاح پسامدرن بود، همچنان به مذاق سیاست‌مداران و صاحب‌نظران عمدتاً راست‌گرا که تمایلات سیاسی افراطی ملی‌گرایانه دارند، چندان خوش نیامده است و همچنان مرجع امنیت را دولت‌ها یا نظام‌های سیاسی تلقی می‌کنند. این دیدگاه بنیادگرا به بهانه حفظ اولویت‌های دولت‌ها، واقعیت‌ها و ضرورت‌هایی را نادیده می‌گیرند که از قضا در نهایت به حفظ نظام‌های سیاسی به صورتی دمکراتیک، اما همراه با نگهداشت هویت‌های اجتماعی می‌انجامد.

از نظر بوزان (۱۳۸۷)، امنیت اجتماعی به حفظ ویژگی‌هایی اشاره دارد که بر اساس آن، افراد خود را به‌عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می‌کنند، یا به عبارتی، با جنبه‌هایی از زندگی فرد ارتباط دارد که هویت گروهی او را شکل می‌دهد. به‌طور کلی از نظر بوزان آنچه باعث می‌شود گروه‌های اجتماعی سامان گیرند، احساس وابستگی و تعلق است که میان اعضای گروه وجود دارد و به آنان کلیت یکپارچه‌ای می‌بخشد که مبنای تعریف اعضای از هستی خویش و بازشناسی دیگران به‌عنوان بیگانه و خارجی خواهد بود. پس گروه اجتماعی آن کلیت خاصی است که به دلیل اشتراک اعضای گروه در اندیشه و باورها، احساسات و عواطف، کردار و اعمال به‌وجود آمده است و از آن به‌عنوان «ما» یاد می‌کنند. حال هر عامل و پدیده‌ای که باعث اختلال در احساس تعلق و پیوستگی اعضای گروه شود، در عمل هویت گروه را به مخاطره انداخته و تهدیدی برای تهدید امنیت اجتماعی قلمداد می‌شود (نوید نیا ۱۳۸۲: ۶۴) به عقیده بوزان، عواملی که می‌توانند هویت «ما» در شرایطی خاص، هویت

یک جامعه را تهدید کنند ممکن است از سرکوب آزادی بیان تا مداخله در قابلیت‌های آن برای ابراز و بیان خود تنوع داشته باشد. به باور بوزان، این عوامل ممکن است مشتمل بر این موارد باشند: ممنوعیت به کارگیری زبان، نام‌ها، لباس‌ها از طریق بستن مکان‌های آموزشی و دینی و یا تبعید و کشتار اعضای یک اجتماع (روی، ۲۰۰۵: ۱۲).

بوزان و ویور امنیت را در دو بعد عینی و ذهنی مطرح کرده و اظهار می‌دارند که تهدیدهای امنیتی در دامنه‌ای وجود دارند که به‌طور ذهنی نیز قابل تجربه هستند (بوزان و ویور ۱۹۹۸؛ دوویدل، ۱۹۹۸: ۱). بوزان، نقطه آغازین امنیت را ذهنی و مبتنی بر تصمیم بازیگران معرفی می‌کند. او بیان می‌دارد که، مسأله امنیت در اجتماع شناخته می‌شود، زیرا بازیگران می‌توانند به آن رجوع کنند و برخی پدیده‌ها را به‌عنوان تهدید نگاه کنند (ابراهیمی، ۱۳۸۶: ۴۴۶).

تأکید بوزان بر بعد ذهنی امنیت اجتماعی، بدین معناست که ممکن است در جامعه‌ای امنیت وجود داشته باشد، اما افراد به دلایلی احساس امنیت نکنند. از سوی دیگر ممکن است احساس ایمنی ذهنی یا اعتماد به اطلاعات انبوه و خلاصه‌شده، به‌هیچ‌وجه به منزله وجود امنیت واقعی یا درستی دریافت‌های شخصی نباشد؛ برای مثال، اگر فرد مرفهی را در کشوری مرفه در نظر بگیریم، نمی‌توان چندان مطمئن بود که امنیت در مفهوم جامع آن برای وی تأمین شده است، چرا که هر یک از افراد جامعه اعم از غنی و فقیر به‌طور نسبی در معرض تهدیدات مختلفی، مانند تهدیدات طبیعی (مانند زلزله، سیل، قحطی)، تهدیدات فیزیکی یا جسمی (در صدمه و مرگ)، تهدیدات اقتصادی (سرقت یا تخریب اموال، عدم اشتغال)، تهدیدات حقوقی (زندانی شدن، فقدان آزادی بیان)، تهدیدات موقعیتی (از دست دادن شغل، تنزل رتبه)، تهدیدات اجتماعی (نبود اعتماد، فقدان تعهد، از دست دادن آبرو و ارزش‌های اخلاقی، تهدیدات فرهنگی (عدم دسترسی به دانش و معرفت با تضعیف الگوهای فکری و رفتاری) قرار می‌گیرند (نویدنیا ۱۳۸۲: ۸۰).

به عقیده ویور امنیت اجتماعی در کنار امنیت اقتصادی، سیاسی، نظامی و زیست‌محیطی قابل طرح نیست؛ بلکه هم‌پراز امنیت اجتماعی، امنیت ملی است. چرا که امنیت اجتماعی در شرایط کنونی مرجع امنیت ملی می‌باشد. از نگاه ویور در حالی که امنیت ملی به تهدیدات علیه حاکمیت می‌پردازد، امنیت اجتماعی معطوف به هویت است که فی‌نفسه مقوله‌ای است بسیار مهم، چون هویت اجتماعی به هر حال وجود دارد چه دولت باشد و چه نباشد. نکته دیگر اینکه امنیت هویت با امنیت اجتماعی، معنای سیاسی یافته است و عکس‌العمل یک اقلیت در دفاع از هویت خود، فی‌نفسه عملی سیاسی است. از این‌رو امنیت اجتماعی به اندازه امنیت ملی واجد اعتبار است (نصری، ۱۳۷۸: ۱۳۶).

مباحث مالر درباره امنیت با طرح سؤال امنیت برای چه کسی؟ آغاز می‌شود. در این نظریه، مقام نقطه مرجع در امنیت ملی، دولت، در امنیت اجتماعی، گروه‌های اجتماعی و در امنیت انسانی همه افراد است. از نظر مالر امنیت دارای اشکال ملی، اجتماعی و انسانی است. از نظر او امنیت اجتماعی مقوله‌ای است که افراد و دولت با هم در

تأمین آن سهیم هستند و از این رو به تدریج و همگام با تفکیک‌ناپذیری دولت و جامعه از یکدیگر، همین حالت در خصوص ناامنی آن دو مصداق پیدا می‌کند. او تأکید دارد که امنیت اجتماعی را می‌توان همچون مفهومی فرضی برای هر جمع انسانی به کار برد و آن را «قابلیت حفظ شرایط پذیرفتنی داخلی برای تکامل الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، انجمن‌ها، مذهب، هویت ملی و رسوم» تعریف می‌کند. به هر رو، امنیت اجتماعی آشکارا با امنیت سیاسی پیوند دارد گرچه مجزا از آن است. امنیت دولت دربرگیرنده حاکمیت به‌عنوان معیار نهایی خود است، اما امنیت اجتماعی دربرگیرنده هویت، با این حال هر دو بر اهمیت بقا دلالت می‌کنند (نویدینیا ۱۳۸۲: ۵۷).

امنیت اجتماعی در همه معانی آن با تنوع رویکرد مواجه بوده است. در این تکثر رهیافت، امنیت از نظر محتوا و معنا (سیاسی، عمومی، اجتماعی و ...)، از نظر مرجع (جامعه، فرد، دولت)، از نظر سطح (فردی، جمعی، ملی و بین‌المللی)، و از نظر روش‌شناختی (عینی یا ذهنی) بررسی شده است. اهمیت هیچکدام از این رهیافت‌ها را در جایگاه خود و متناسب با اهداف پژوهشی آنها نمی‌توان نادیده گرفت. از این رو در این پژوهش، با توجه به اهداف پژوهش و منطق نظری و روش‌شناختی جامعه‌شناسی و نیز مسائل و واقعیت‌های اجتماعی جامعه هدف (کرمانشاه) بر دیدگاهی از امنیت اجتماعی متمرکز شده‌است که سه وجه امنیت اجتماعی را در بردارد. که در چارچوب نظری به آن پرداخته شده است.

در پژوهش حاضر احساس امنیت جانی، مالی و هویتی شهروندان شهر کرمانشاه بر حسب مناطق و محلات مختلف مورد بررسی قرار گرفته است و همچنین به بررسی متغیرهای مرتبط با امنیت اجتماعی مانند وقوع جرم، شاهد جرم و .. در شهر کرمانشاه پرداخته شده است.

۴- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی و با در نظر گرفتن مفروضات پارادایمی روش پژوهش کمی است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته است. برخی متغیرها آشکار هستند و نیازی به پایایی و روایی ندارند، اما متغیرهای امنیت اجتماعی که دارای سه بُعد است، پس از طراحی سؤالات، اعتبار صوری شده (توسط اساتید جامعه‌شناسی دانشگاه رازی) و در فرایند تحقیق نیز پایایی آنها با آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفته است. آلفای کرونباخ شاخص امنیت جانی ۰/۸۳، امنیت مالی ۰/۸۷، امنیت هویتی ۰/۸۷، اقدامات نظارتی ۰/۶۸ و ویژگی‌های مکان ۰/۷۲ بوده است که نشان از پایایی شاخص‌های مذکور دارد.

جامعه آماری شامل شهروندان ۱۸ ساله و بیشتر شهر کرمانشاه بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و در نظر گرفتن آلفای ۵ درصد، احتمال وقوع و عدم وقوع صفت (احساس امنیت اجتماعی) ۰/۵، و برای جامعه تقریباً ۶۰۰ هزار نفری، برابر با ۳۸۴ نفر در نظر گرفته شده است. تعداد نمونه با در نظر گرفتن عدم تکمیل برخی پرسشنامه‌ها به ۴۰۰ نمونه افزایش یافته است. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای در نظر گرفته شده است؛ به این ترتیب که ابتدا ۲۰ بلوک شهری به تصادف انتخاب و از هر بلوک یک کوچه انتخاب و در هر کوچه پلاک‌های فرد انتخاب شده و به کسانی که بالای ۱۸ سال سن دارند پرسشنامه داده شده است.

برای توصیف تک متغیره و بررسی ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی شهروندان و همچنین متغیرهای اصلی پژوهش از آماره‌های توصیفی مناسب مانند شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و جداول استفاده شده است. برای روابط بین متغیرها بر حسب سطوح سنجش متغیرها از آزمون‌های مناسب پارامتری و ناپارامتری استفاده شده است.

۵- یافته‌های پژوهش

ابتدا تصویری از ویژگی‌های نمونه آماری ارائه می‌شود، سپس ابعاد امنیت اجتماعی بر حسب ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی پاسخگویان مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت متغیرهای مرتبط با امنیت اجتماعی در سطح محلات شهر کرمانشاه مورد بررسی قرار گرفته است.

میانگین سن پاسخگویان ۳۹/۵ سال بوده است. ۴۷/۷ درصد مرد و ۵۲/۳ درصد زن بوده‌اند. ۲۶/۸ درصد مجرد، ۶۹/۹ درصد دارای همسر و بقیه بدون همسر (طلاق یا فوت همسر) بوده‌اند. ۲۲/۵ درصد از پاسخگویان تحصیلات کمتر از دیپلم، ۳۴/۳ درصد تحصیلات دیپلم و ۴۴ درصد تحصیلات دانشگاهی داشته‌اند. ۸۵/۸ درصد کرد، ۹/۲ درصد لک و ۵ درصد قومیت فارس بوده‌اند. ۸۷/۳ درصد شیعه، ۷/۵ درصد سنی و ۵/۲ درصد اهل حق بوده‌اند. ۶۲ درصد از پاسخگویان در شهر کرمانشاه متولد شده بودند و ۵/۴ درصد نیز محل تولد آنها خارج از استان کرمانشاه و بقیه از سایر شهرستان‌های استان بوده‌اند.

جدول ۱ وضعیت احساس امنیت جانی بر حسب گویه‌ها و همچنین شاخص کل با استفاده از درصد و میانگین نشان می‌دهد. لازم به ذکر است آلفای کرونباخ شاخص امنیت جانی ۰/۸۳ شده است که نشان از پایایی شاخص مذکور دارد. طبق جدول میانگین احساس امنیت جانی ۲/۴۵ از ۵ شده است که تقریباً در حد متوسط و متوسط به پایین است. کمترین احساس امنیت مربوط به مورد عبور از کوچه خلوت و بیشترین احساس امنیت مربوط به استفاده از وسیله نقلیه عمومی تاکسی است. به طور کلی میزان احساس امنیت در سه مورد پیاده‌روی در ساعات خلوت،

نشستن به تنهایی در پارک و عبور از کوچه خلوت کمتر از سه مورد دیگر (استفاده از وسیله نقلیه عمومی تاکسی، اتوبوس و تنها ماندن در منزل) بوده است.

جدول ۱. وضعیت احساس امنیت جانی پاسخگویان

گویه	اصلاً	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
پیاپی روی در ساعات خلوت	۱۰/۸	۲۳/۸	۲۲/۸	۲۵	۱۴/۵	۳/۳	۲/۱۸
رفت و آمد با وسایل نقلیه عمومی (تاکسی)	۰/۵	۹/۸	۱۸/۸	۳۰/۲	۲۷/۶	۸/۵	۲/۹۱
رفت و آمد با وسایل نقلیه عمومی (اتوبوس)	۸/۹	۱۱	۱۶/۶	۲۴/۷	۲۹/۶	۹/۲	۲/۸۲
نشستن در پارک به تنهایی	۱۶/۹	۱۸/۶	۲۰/۲	۲۸	۱۳/۹	۲/۵	۲/۱۰
تنها ماندن در منزل	۶/۶	۱۵/۲	۱۸/۲	۲۵/۸	۲۴/۸	۹/۴	۲/۷۵
عبور از کوچه خلوت	۱۵/۵	۲۷/۸	۱۹/۸	۲۱/۸	۱۲	۳	۱/۹۵
شاخص احساس امنیت جانی (کل)	تعداد ۳۸۴		انحراف معیار ۱/۰۱				۲/۴۵

لازم به ذکر است که میانگین احساس امنیت جانی بر حسب قومیت، مذهب، محل تولد و وضعیت ازدواج تفاوت معنی داری نداشته است اما میانگین احساس امنیت جانی مردان بیش از زنان بوده است و هر چه تحصیلات، سن و مدت سکونت بیشتر بوده است احساس امنیت جانی نیز بیشتر بوده است.

جدول ۲. بررسی وضعیت احساس امنیت جانی پاسخگویان بر حسب ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

متغیر	طبقات	تعداد	میانگین	مقدار آزمون	سطح معنی داری	رد یا تأیید
جنسیت	مرد	۱۸۱	۲/۹۳	-۹/۱۱	۰/۰۰۰۱	تأیید
	زن	۲۰۱	۲/۰۲			
وضعیت ازدواج	مجرد	۹۲	۲/۳۴	۵/۸۰	۰/۰۵۵	رد
	دارای همسر	۲۴۸	۲/۵۹			
	بی همسر	۱۱	۲/۱۵			
قومیت	کرد	۲۹۷	۲/۴۸	۲/۲۹	۰/۳۱	رد
	لک	۳۲	۲/۶۰			
	فارس	۱۸	۲/۲۲			
مذهب	شیعه	۳۲۴	۲/۴۵	۴/۹۵	۰/۰۸۴	رد
	سنی	۲۸	۲/۱۶			
	اهل حق	۲۰	۲/۸۰			
محل تولد	کرمانشاه	۲۲۲	۲/۴۶	۰/۳۷	۰/۸۲	رد
	شهرستان‌های کرمانشاه	۱۱۷	۲/۴۸			
	خارج از استان	۱۸	۲/۳۰			
سن	-	۳۷۹	پیرسون	۰/۲۰۷	۰/۰۰۰۱	تأیید
تحصیلات	-	۳۷۵	پیرسون	-۰/۰۸۰	۰/۱۲۲	رد
مدت سکونت	-	۳۴۹	پیرسون	۰/۱۲۵	۰/۰۱۹	تأیید

بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین احساس امنیت جانی پاسخگویان بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۶۸/۳، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰۱). همچنان که در نمودار ۱ مشخص است میانگین احساس امنیت جانی شهروندان در محلات معلم، کسری و فرهنگیان بیش از بقیه محلات شده است و کمترین احساس امنیت جانی مربوط به محلات نوبهار، برق و دادگستری بوده است.



نمودار ۱. میانگین احساس امنیت جانی پاسخگویان برحسب محله

جدول ۳ وضعیت احساس امنیت مالی بر حسب گویه‌ها و همچنین شاخص کل با استفاده از درصد و میانگین نشان داده است. میانگین احساس امنیت مالی ۱/۷۶ از ۵ شده است که تقریباً در حد پایین است. کمترین احساس امنیت مربوط به مورد خالی گذاشتن منزل و هنگام حمل پول و بیشترین احساس امنیت مربوط به بازار است.

جدول ۳. وضعیت احساس امنیت مالی پاسخگویان

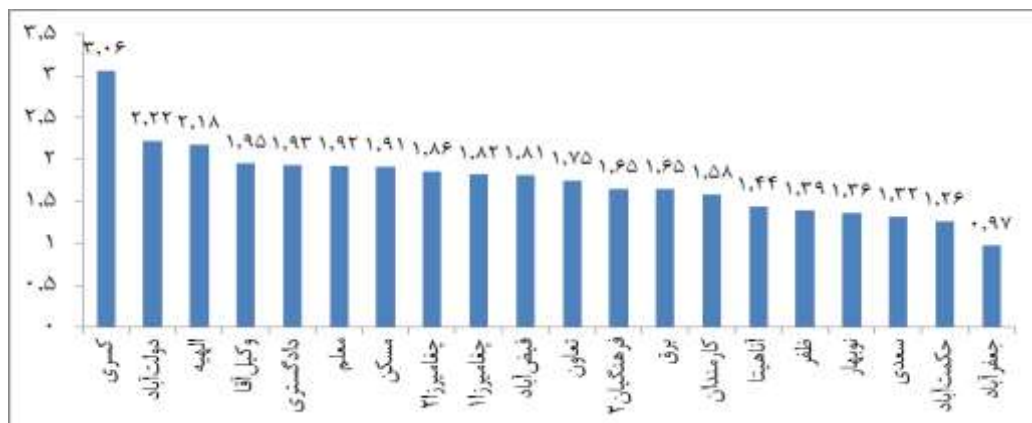
گویه	اصلاً	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
هنگام حمل پول	۳۱/۱	۳۰/۶	۱۸/۴	۱۳/۶	۴/۸	۱/۵	۱/۳۵
هنگام استفاده از عابر بانک	۱۲/۱	۲۰/۳	۲۲/۹	۲۹/۶	۱۲/۳	۲/۸	۲/۱۸
خالی گذاشتن منزل	۴۲/۲	۱۷/۱	۱۵/۸	۱۵/۳	۷/۵	۲	۱/۳۴
در بازار	۷/۳	۱۷/۲	۲۱/۵	۳۹/۷	۱۲/۴	۱/۸	۲/۳۷
همراه داشتن کیف دستی در خیابان	۱۶	۲۷/۷	۲۴/۲	۲۵/۷	۵/۱	۱/۳	۱/۸۰
صحبت کردن با گوشی در خیابان	۲۷/۱	۳۰/۱	۱۷/۷	۲۰/۳	۳/۵	۱/۳	۱/۴۶
شاخص احساس امنیت مالی (کل)	تعداد ۳۷۱	انحراف معیار ۰/۹۴			۱/۷۶		

احساس امنیت مالی بر حسب جنسیت، وضعیت ازدواج، قومیت، مذهب و نوع مالکیت منزل مسکونی متفاوت نبوده است. میانگین احساس امنیت مالی بر حسب محل تولد متفاوت بوده است و احساس امنیت مالی کسانی که در کرمانشاه متولد شده‌اند بیش از بقیه بوده است. بین سن، تحصیلات و مدت سکونت در محله رابطه معنی‌داری وجود داشته است. به عبارت دیگر کسانی که تحصیلات بالاتر، سن کمتر و مدت کمتر سکونت در محله داشته‌اند میزان احساس امنیت مالی آنها بیشتر بوده است.

جدول ۴. بررسی وضعیت احساس امنیت مالی پاسخگویان بر حسب ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

متغیر	طبقات	تعداد	میانگین	مقدار آزمون	سطح معنی داری	رد یا تأیید
جنسیت	مرد	۱۸۰	۱/۸۳	-۰/۸۴	۰/۳۹۷	رد
	زن	۱۹۰	۱/۷۰			
وضعیت ازدواج	مجرد	۹۲	۱/۹۸	۴/۷۲	۰/۰۹۴	رد
	دارای همسر	۲۴۳	۱/۷۳			
	بی همسر	۷	۱/۳۸			
قومیت	کرد	۲۹۰	۱/۷۷	۱/۹۷	۰/۳۷	رد
	لک	۲۷	۱/۵۷			
	فارس	۱۶	۱/۸۵			
مذهب	شیعه	۳۱۶	۱/۷۸	۵/۰۴	۰/۰۸۱	رد
	سنی	۲۸	۱/۸۰			
	اهل حق	۱۸	۱/۲۸			
محل تولد	کرمانشاه	۲۲۲	۱/۷۹	۹/۷	۰/۰۰۸	تأیید
	شهرستان‌های کرمانشاه	۱۰۶	۱/۵۸			
	خارج از استان	۱۸	۱/۲۲			
مالکیت	ملکی	۱۸۸	۱/۷۳	۱/۲۶	۰/۵۳	رد
	اجاره‌ای	۱۷۳	۱/۸۲			
	سازمانی	۵	۱/۹۰			
سن	-	۳۶۷	پیرسون	-۰/۱۲۰	۰/۰۲۱	تأیید
تحصیلات	-	۳۶۳	پیرسون	۰/۱۲۴	۰/۰۱۹	تأیید
مدت سکونت	-	۳۳۸	پیرسون	-۰/۱۲۱	۰/۰۲۶	تأیید

در نمودار ۲ میانگین احساس امنیت مالی بر حسب محله در شهر کرمانشاه آمده است. بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین احساس امنیت مالی پاسخگویان بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۶۸/۶، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰۱). همچنان که مشخص است میانگین احساس امنیت مالی شهروندان در محلات کسری، دولت آباد، الهیه و وکیل آقا بیش از بقیه محلات شده است و کمترین احساس امنیت مالی مربوط به محلات جعفر آباد، حکمت آباد و سعدی بوده است.



نمودار ۲. میانگین احساس امنیت مالی پاسخگویان بر حسب محله

جدول ۵ وضعیت احساس امنیت هویتی بر حسب گویه‌ها و همچنین شاخص کل با استفاده از درصد و میانگین نشان داده است. میانگین احساس امنیت هویتی ۳/۹۹ از ۵ شده است که تقریباً در حد خوبی است. کمترین احساس امنیت هویتی مربوط به مورد زبان و لهجه و بیشترین احساس امنیت هویتی مربوط به مذهب بوده است.

جدول ۵. وضعیت احساس امنیت هویتی پاسخگویان

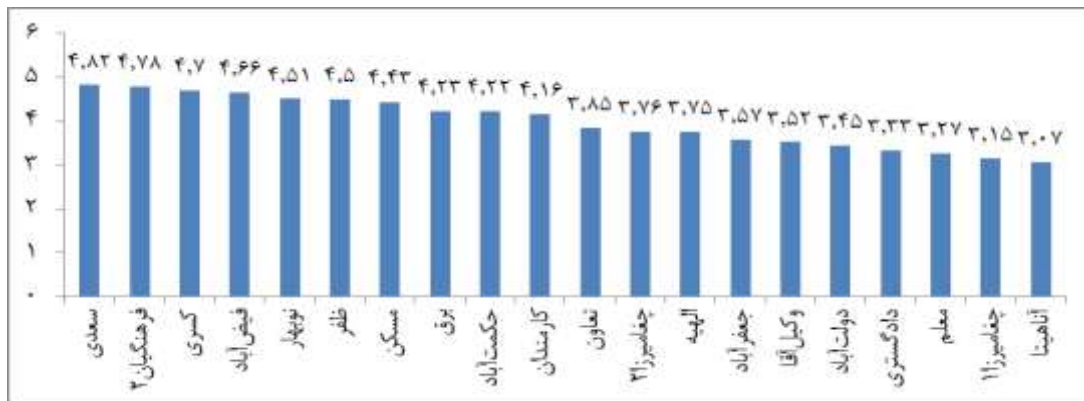
گویه	اصلاً	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
زبان و لهجه	۲/۳	۴/۳	۱۴/۸	۱۱/۳	۱۹	۴۸/۵	۳/۸۶
قومیت	۰/۸	۵/۵	۱۰/۳	۱۲/۳	۲۲/۲	۴۸/۹	۳/۹۶
مذهب	۱/۸	۳/۸	۹	۱۰/۳	۱۷/۱	۵۸	۴/۱۱
لباس محلی	۱/۵	۴/۳	۸/۹	۱۳/۴	۲۴/۱	۴۷/۸	۳/۹۷
شاخص احساس امنیت هویتی (کل)	تعداد ۳۹۰		انحراف معیار ۱/۱۰			۳/۹۹	

در ادامه احساس امنیت هویتی شهروندان شهر کرمانشاه بر حسب ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج آزمون مقایسه میانگین‌ها (آزمون من وایتنی و کروسکال و الیس) و ضرایب همبستگی پیرسون نشان داده است که میانگین احساس امنیت هویتی بر حسب جنسیت و مذهب متفاوت بوده است؛ میانگین احساس امنیت هویتی زنان بیش از مردان، مذهب سنی بیش از شیعه و اهل حق بوده است. احساس امنیت هویتی بر حسب وضعیت ازدواج، قومیت و محل تولد متفاوت نبوده است. همچنین بین احساس امنیت هویتی شهروندان تحصیلات، درآمد و مدت سکونت نیز رابطه معنی‌داری وجود نداشته است. کسانی که سن بیشتری داشته‌اند میزان احساس امنیت هویتی آنها بیشتر بوده است.

جدول ۶. بررسی وضعیت احساس امنیت هویتی پاسخگویان بر حسب ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

متغیر	طبقات	تعداد	میانگین	مقدار آزمون	سطح معنی داری	رد یا تأیید
جنسیت	مرد	۱۸۳	۳/۸۰	-۳/۴۸	۰/۰۰۰۱	تأیید
	زن	۲۰۵	۴/۱۵			
وضعیت ازدواج	مجرد	۹۶	۳/۹۲	۰/۴۳	۰/۸۰۵	رد
	دارای همسر	۲۴۸	۴/۰۴			
	بی همسر	۱۲	۳/۹۳			
قومیت	کرد	۳۰۱	۴	۲/۶۱	۰/۲۷	رد
	لک	۳۲	۳/۹۴			
	فارس	۱۸	۴/۳۱			
مذهب	شیعه	۳۳۰	۴/۰۱	۳۰/۷	۰/۰۰۰۱	تأیید
	سنی	۲۹	۴/۶۱			
	اهل حق	۱۹	۲/۷۱			
محل تولد	کرمانشاه	۲۲۶	۳/۹۸	۱/۶۸	۰/۴۳	رد
	شهرستان‌های کرمانشاه	۱۱۶	۴/۰۱			
	خارج از استان	۲۰	۴/۲۵			
سن	-	۳۸۵	پیرسون	۰/۲۵۴	۰/۰۰۰۱	تأیید
تحصیلات	-	۳۰۵	پیرسون	-۰/۰۵۳	۰/۳۸	رد
درآمد	-	۳۰۰	پیرسون	-۰/۰۱۹	۰/۷۴	رد
مدت سکونت	-	۳۵۳	پیرسون	۰/۰۵۶	۰/۲۹	رد

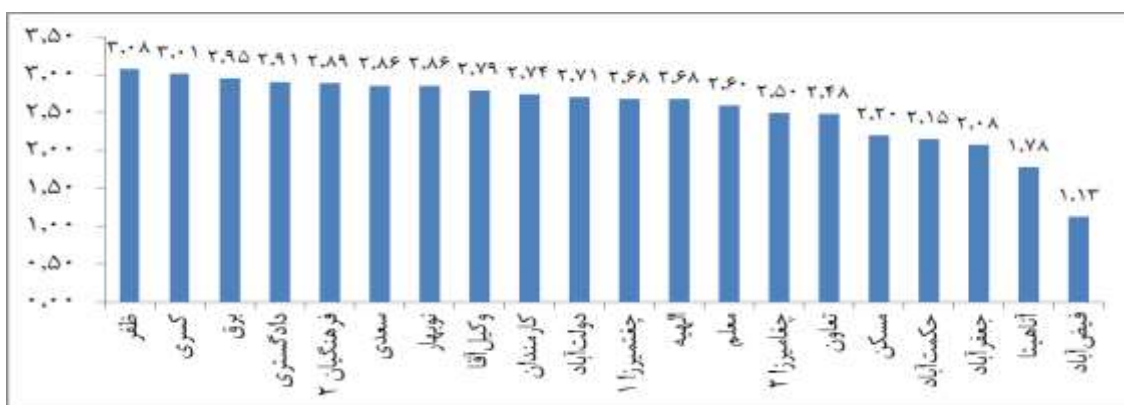
در نمودار ۳ میانگین احساس امنیت هویتی بر حسب محله در شهر کرمانشاه آمده است. بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین احساس امنیت هویتی پاسخگویان بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۱۱۴/۴، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰۱). همچنان که مشخص است میانگین احساس امنیت هویتی شهروندان در محلات سعدی، فرهنگیان فاز ۲ و کسری بیش از بقیه محلات شده است و کمترین احساس امنیت هویتی مربوط به محلات آناهیتا، چغامیرزا ۱ و معلم بوده است.



نمودار ۳. میانگین احساس امنیت هویتی پاسخگویان بر حسب محله

اکثر پاسخگویان محلات نوبهار، کسری، الهیه و برق را جزو محلات امن محسوب کرده‌اند و محلات جعفرآباد، دولت‌آباد، مسکن و کرناچی را به‌عنوان محلات ناامن در شهر کرمانشاه معرفی کرده‌اند. به‌طور کلی تقریباً ۶۵ درصد پاسخگویان در اواخر شب احساس ناامنی بیشتری داشته‌اند و بعد از آن اوایل شب بوده است. زمان ناامنی بر حسب جنسیت متفاوت بوده است و مردان بیش از زنان در صبح احساس ناامنی کرده‌اند و برعکس زنان بیش از مردان در اوایل شب احساس ناامنی کرده‌اند. مردان هم در اواخر شب بیش از زنان احساس ناامنی داشته‌اند. ۹۰ درصد از پاسخگویان میزان احساس امنیت آینده در کرمانشاه را متوسط، کم و خیلی کم ذکر کرده‌اند و درصد پاسخگوییانی که احساس امنیت آینده کرمانشاه را خیلی زیاد و زیاد ذکر کرده‌اند کمتر از ۱۰ درصد بوده است. زنان نسبت به مردان آینده احساس امنیت در کرمانشاه بدتر توصیف کرده‌اند.

در این قسمت از یافته‌های پژوهش عواملی که به شکل مستقیم و غیر مستقیم به احساس امنیت اجتماعی شهروندان مربوط است مورد توصیف قرار گرفته‌اند. عوامل مذکور شامل ویژگی‌های مکان، اقدامات نظارتی، عملکرد مجریان قانونی، تجربه جرم، و میزان وقوع جرم هستند. برای سنجش ویژگی‌های مکان از سه گویه مقدار نور و روشنایی معابر و کوچه‌ها، مقدار عرض کوچه‌ها و مقدار عرض پیاده‌روها بر اساس طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم و اصلاً) استفاده شده است. میانگین تناسب مکانی ۲/۵۵ از ۵ شده است که تقریباً در حد متوسط است. کمترین تناسب مکانی به عرض پیاده‌روها و بیشترین تناسب مکانی به عرض کوچه‌ها بوده است. در نمودار ۴ میانگین ویژگی‌های مکان بر حسب محله در شهر کرمانشاه آمده است. بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین ویژگی‌های مکان پاسخگویان بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۱۰۳/۱، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۱). همچنان که مشخص است میانگین ویژگی تناسب مکان در محلات ظفر، کسری و برق بیش از بقیه محلات شده است و کمترین آن مربوط به محلات فیض‌آباد، آناهیتا، جعفرآباد و حکمت‌آباد بوده است.



نمودار ۴. میانگین ویژگی‌های مکان بر حسب محله

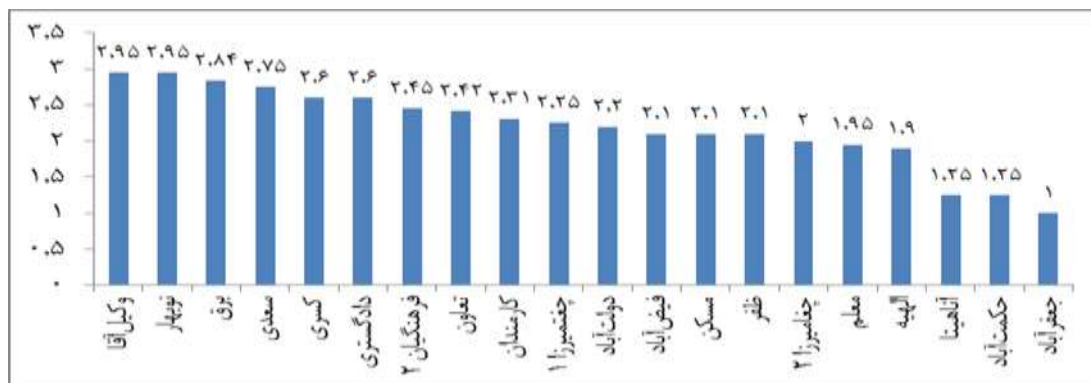
برای سنجش اقدامات نظارتی از سه گویه زیر بر اساس طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم و اصلاً) استفاده شده است.

در محله شما چقدر پلیس و نیروی انتظامی نظارت دارد؟

در محل زندگی شما چقدر دوربین‌های مدار بسته وجود دارد؟

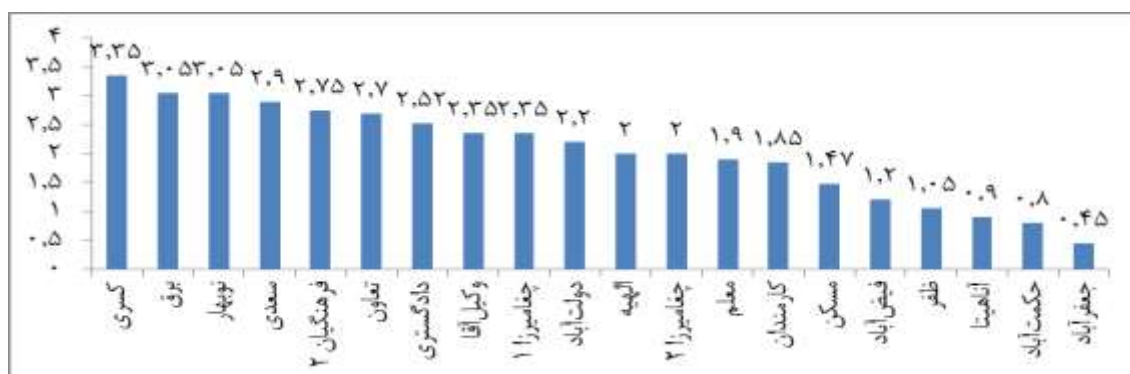
در محله شما چقدر نرده‌های محافظ خانه‌ها و آژیر وجود دارد؟

میانگین اقدامات نظارتی ۲/۲۳ از ۵ شده است که کمتر از حد متوسط است. کمترین اقدامات نظارتی مربوط به وجود دوربین‌های مدار بسته در محله و بیشترین اقدامات نظارتی مربوط به وجود نرده و محافظ خانه‌ها و آژیر در محله بوده است. بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۶۷/۷، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰۱). همچنان که مشخص است میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی از نظر پاس‌خگویان در محله‌های وکیل‌آقا، نوبهار، برق، سعدی بیش از محلات دیگر بوده است و میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی از نظر پاس‌خگویان در محله‌های جعفرآباد، حکمت‌آباد و آناهیتا بسیار ضعیف بوده است.



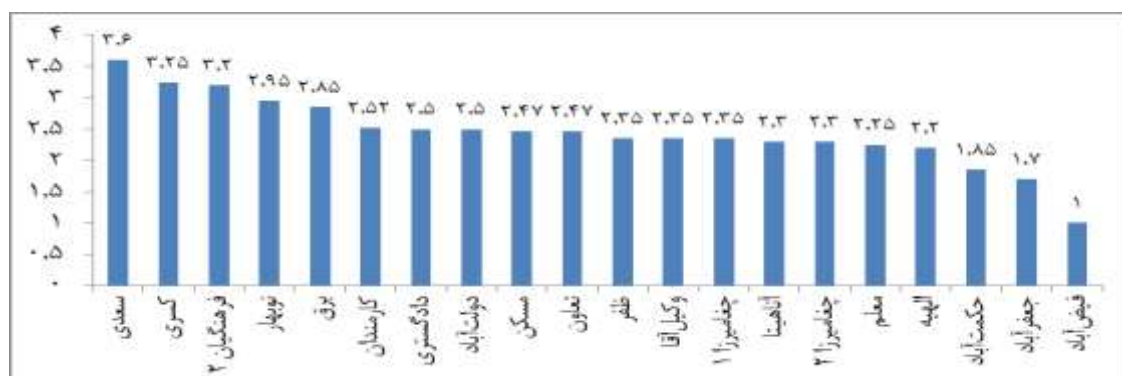
نمودار ۵. میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی از نظر پاس‌خگویان بر حسب محله

بر اساس آزمون کروسکال والیس میانگین دوربین‌های مدار بسته بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با ۱۶۱/۶، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰۱). همچنان که مشخص است میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی از نظر پاس‌خگویان در محله‌های کسری، برق، نوبهار و سعدی بیش از محلات دیگر بوده است و میانگین دوربین مدار بسته در محله از نظر پاس‌خگویان در محله‌های جعفرآباد، حکمت‌آباد، آناهیتا و ظفر بسیار کم بوده است.



نمودار ۶. میانگین دوربین‌های مدار بسته در محله از نظر پاسخگویان بر حسب محله

بر اساس آزمون کروستال و الیس میانگین نمره محافظ و آژیر بر حسب محلات متفاوت بوده است (مقدار آزمون کای اسکور برابر با $۱۶۱/۶$ ، درجه آزادی برابر با ۱۹ و سطح معنی داری $۰/۰۰۰۱$). همچنان که مشخص است میانگین نمره محافظ و آژیر از نظر پاسخگویان در محله‌های سعدی، کسری، فرهنگیان، نوبهار و برق بیش از محلات دیگر بوده است و میانگین نمره محافظ و آژیر در محله از نظر پاسخگویان در محله‌های فیض آباد، جعفرآباد و حکمت آباد بسیار کم بوده است.



نمودار ۷. میانگین نمره محافظ و آژیر در محله از نظر پاسخگویان بر حسب محله

برای سنجش تجربه جرم از دو گویه زیر (جدول ۷) بر اساس طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم و اصلاً) استفاده شده است. میانگین مشاهده نزاع و درگیری $۳/۲$ از ۵ شده است که بیشتر از متوسط بوده است و میانگین تجربه نزاع و درگیری و یا سرقت از آنها $۲/۰۴$ بوده است. به نظر می‌رسد تجربه جرم نقش مهمی در احساس امنیت اجتماعی دارد و به این دلیل این شاخص در پژوهش گنجانده شده است که در ادامه رابطه آن با امنیت اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۷. وضعیت تجربه جرم پاسخگویان

گویه	اصلاً	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین
چقدر در خیابان شاهد جرم، نزع، درگیری و سرقت بوده‌اید؟	۷/۵	۸/۳	۱۱/۳	۲۴/۱	۲۵/۶	۲۲/۶	۳/۲
چقدر خودتان نزع، سرقت از منزل یا ماشین و ... را تجربه کرده‌اید؟	۱۸/۴	۲۰/۲	۲۳	۱۹/۹	۱۳/۹	۴/۵	۲/۰۴

در ادامه تجربه جرم شهروندان شهر کرمانشاه بر حسب برخی ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج آزمون مقایسه میانگین‌ها (آزمون من وایتنی و کروسکال و الیس) نشان داده است که میانگین تجربه جرم بر حسب جنسیت، قومیت و مذهب متفاوت بوده است؛ میانگین تجربه جرم (شاهد جرم و درگیری و تجربه خود فرد) بر حسب جنسیت برای مردان بیش از زنان، بر حسب قومیت برای قوم لک بیش از کرد و فارس و بر حسب مذهب برای اهل حق بیش از شیعه و سنی بوده است.

جدول ۸. بررسی وضعیت تجربه جرم پاسخگویان بر حسب ویژگی‌های فردی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

گویه	متغیر	طبقات	تعداد	میانگین	مقدار آزمون	سطح معنی داری	رد یا تأیید																																																														
شاهد جرم	جنسیت	مرد	۱۸۸	۳/۴۸	من وایتنی -۴/۳۸	۰/۰۰۰۱	تأیید																																																														
		زن	۲۰۸	۲/۹۵				تجربه جرم	جنسیت	مرد	۱۸۸	۲/۴۶	من وایتنی -۵/۵	۰/۰۰۰۱	تأیید	زن	۲۰۶	۱/۶۶	شاهد جرم	قومیت	کرد	۳۰۶	۳/۱۷	کروسکال ۵/۸۲	۰/۰۰۰۴	تأیید	لک	۳۲	۳/۷۸	فارس	۱۸	۲/۹۴	تجربه جرم	قومیت	کرد	۳۰۴	۲/۰۴	کروسکال ۱۰/۸۶	۰/۰۰۴۸	تأیید	لک	۳۳	۲/۳۶	فارس	۱۸	۱	شاهد جرم	مذهب	شیعه	۳۳۷	۳/۲۱	کروسکال ۱۹/۱	۰/۰۰۱	تأیید	سنی	۲۹	۲/۳۴	اهل حق	۲۰	۴/۳۰	تجربه جرم	مذهب	شیعه	۳۳۵	۲/۰۹	کروسکال ۱۴/۸۷	۰/۰۰۰۱	تأیید	سنی
تجربه جرم	جنسیت	مرد	۱۸۸	۲/۴۶	من وایتنی -۵/۵	۰/۰۰۰۱	تأیید																																																														
		زن	۲۰۶	۱/۶۶				شاهد جرم	قومیت	کرد	۳۰۶	۳/۱۷	کروسکال ۵/۸۲	۰/۰۰۰۴	تأیید	لک	۳۲	۳/۷۸			فارس	۱۸	۲/۹۴				تجربه جرم	قومیت	کرد	۳۰۴	۲/۰۴	کروسکال ۱۰/۸۶			۰/۰۰۴۸	تأیید	لک				۳۳	۲/۳۶	فارس	۱۸	۱	شاهد جرم			مذهب	شیعه	۳۳۷				۳/۲۱	کروسکال ۱۹/۱	۰/۰۰۱	تأیید	سنی	۲۹			۲/۳۴	اهل حق	۲۰				۴/۳۰
شاهد جرم	قومیت	کرد	۳۰۶	۳/۱۷	کروسکال ۵/۸۲	۰/۰۰۰۴	تأیید																																																														
		لک	۳۲	۳/۷۸																																																																	
		فارس	۱۸	۲/۹۴																																																																	
تجربه جرم	قومیت	کرد	۳۰۴	۲/۰۴	کروسکال ۱۰/۸۶	۰/۰۰۴۸	تأیید																																																														
		لک	۳۳	۲/۳۶																																																																	
		فارس	۱۸	۱																																																																	
شاهد جرم	مذهب	شیعه	۳۳۷	۳/۲۱	کروسکال ۱۹/۱	۰/۰۰۱	تأیید																																																														
		سنی	۲۹	۲/۳۴																																																																	
		اهل حق	۲۰	۴/۳۰																																																																	
تجربه جرم	مذهب	شیعه	۳۳۵	۲/۰۹	کروسکال ۱۴/۸۷	۰/۰۰۰۱	تأیید																																																														
		سنی	۲۹	۱/۰۶																																																																	
		اهل حق	۲۰	۲/۴																																																																	

۶- بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی وضعیت احساس امنیت جانی، مالی و هویتی در محلات شهر کرمانشاه بوده است.

پژوهش حاضر با استفاده از پیمایش از شهروندان ۱۸ ساله و بیشتر محلات مختلف شهر کرمانشاه در اسفند ماه ۱۴۰۰ استفاده شده است. ۲۰ بلوک به تصادف انتخاب شده که نماینده ۲۰ محله مختلف شهر کرمانشاه فرض شده‌اند.

یافته‌ها نشان داد که از بین ابعاد احساس امنیت اجتماعی میانگین بعد امنیت هویتی بیش از بقیه ابعاد (۳/۹۸ از ۵)، میانگین احساس امنیت جانی متوسط (۲/۴۵) و میانگین احساس امنیت مالی پایین بوده است (۱/۷۶). یافته‌های پژوهش حاضر با پیشینه‌های پژوهش را نمی‌توان مقایسه نمود زیرا پژوهش‌های پیشین (صیدی و همکاران ۱۳۹۹، نوری و همکاران ۱۳۹۹، اسدپور ۱۳۹۹، مجیدی و همکاران ۱۳۹۹، دسترنج ۱۳۹۸ و کریمی ۱۳۹۷) میانگین امنیت اجتماعی را تقریباً متوسط گزارش کرده‌اند در حالی که در پژوهش حاضر امنیت اجتماعی را بر حسب ابعاد آن مورد پژوهش قرار گرفته است و یک کاسه کردن آنها خطای روش شناختی است.

در بین مؤلفه‌های امنیت جانی، کمترین احساس امنیت مربوط به مورد عبور از کوچه خلوت و بیشترین احساس امنیت مربوط به استفاده از وسیله نقلیه عمومی تاکسی بوده است. کمترین احساس امنیت مالی مربوط به خالی گذاشتن منزل و هنگام حمل پول و بیشترین احساس امنیت مربوط به بازار بوده است. کمترین احساس امنیت هویتی مربوط به مورد زبان و لهجه و بیشترین احساس امنیت هویتی مربوط به مذهب بوده است.

بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی بر حسب ویژگی‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی پاسخگویان نشان داد که احساس امنیت اجتماعی بر حسب جنسیت، تحصیلات، سن و مدت سکونت متفاوت بوده است. به این صورت که احساس امنیت جانی مردان بیش از زنان بوده است که این یافته با نتایج پژوهش عظیمی هاشمی (۱۳۸۴) مشابه بوده است. امنیت مالی و جانی کسانی که تحصیلات بیشتری داشته‌اند نیز بیشتر بوده است که این یافته با نتایج پژوهش حاتمی (۱۳۹۳) همسو بوده است. پاسخگویانی که سن بیشتری داشته‌اند احساس امنیت جانی و هویتی بیشتری داشته‌اند که با نتایج پژوهش عظیمی هاشمی (۱۳۸۴) همسو بوده است. کسانی که مدت سکونت آنها در کرمانشاه بیشتر بوده است احساس امنیت جانی بیشتر و احساس امنیت مالی کمتری داشته‌اند. قومیت، مذهب (به غیر از تفاوت امنیت هویتی مذهب سنی)، وضعیت ازدواج، محل تولد (به غیر از امنیت مالی برای متولدین کرمانشاه) تفاوت چندانی در احساس امنیت در ابعاد مختلف آن برای شهروندان ایجاد نکرده است.

بررسی احساس امنیت اجتماعی بر حسب محلات مختلف شهر کرمانشاه نشان داد تقریباً امنیت جانی، مالی و هویتی محلات با سطح رفاه متوسط و بالا (کسری، الهیه، سعدی، فرهنگیان فاز ۲) بیشتر از محلات با سطح رفاه پایین (جعفرآباد، حکمت‌آباد، آناهیتا و چغامیرزا) بوده است. این یافته همسو با مطالعه زنجانی‌زاده (۱۳۸۰) نیز بوده است. اما این قاعده کلی در مورد برخی محلات صدق نکرده است؛ احساس امنیت جانی پایین در محلات برق، نوبهار و دادگستری و یا احساس امنیت جانی بالا در محلات حکمت‌آباد و وکیل‌آقا از جمله این موارد بوده است.

ویژگی‌های مکان و اقدامات نظارتی در محلات از مواردی است که در زمینه امنیت اجتماعی مهم است. یافته‌ها نشان داد میانگین تناسب مکانی تقریباً در حد متوسط است (۲/۵۵ از ۵). کمترین تناسب مکانی به عرض پیاده‌روها مربوط بوده است. میانگین ویژگی تناسب مکان در محلات ظفر، کسری و برق بیش از بقیه محلات شده است و کمترین آن مربوط به محلات فیض آباد، آناهیتا، جعفرآباد و حکمت آباد بوده است

میانگین اقدامات نظارتی کمتر از حد متوسط بوده است. کمترین اقدامات نظارتی مربوط به وجود دوربین‌های مداربسته در محله و بیشترین اقدامات نظارتی مربوط به وجود نرده و محافظ خانه‌ها و آژیر در محله بوده است. میانگین نظارت پلیس و نیروی انتظامی از نظر پاسخگویی در محله‌های وکیل آقا، نوبهار، برق، سعدی بیش از محلات دیگر و در محله‌های جعفرآباد، حکمت آباد و آناهیتا بسیار پایین بوده است. میانگین دوربین مدار بسته در محله از نظر پاسخگویی در محله‌های جعفرآباد، حکمت آباد، آناهیتا و ظفر بسیار کم بوده است. میانگین نرده محافظ و آژیر از نظر پاسخگویی در محله‌های سعدی، کسری، فرهنگیان، نوبهار و برق بیش از محلات دیگر بوده است و در محله‌های فیض آباد، جعفرآباد و حکمت آباد بسیار کم بوده است. همچنان که مشخص است مناطق توسعه یافته‌تر در زمینه تناسب مکانی و اقدامات نظارتی وضعیت بهتری داشته‌اند و منجر به امنیت اجتماعی مناطق مذکور نیز شده است.

میانگین مشاهده نزع و درگیری ۳/۲ از ۵ شده است که بیشتر از متوسط بوده است و میانگین تجربه نزع و درگیری و یا سرقت از آنها ۲/۰۴ بوده است. میانگین تجربه جرم بر حسب جنسیت، قومیت و مذهب متفاوت بوده است؛ میانگین تجربه جرم (شاهد جرم و درگیری و تجربه خود فرد) بر حسب جنسیت برای مردان بیش از زنان، بر حسب قومیت برای قوم لک بیش از کرد و فارس و بر حسب مذهب برای اهل حق بیش از شیعه و سنی بوده است.

بر اساس یافته‌ها و تحلیل‌های این پژوهش می‌توان پیشنهادهای زیر را ارائه کرد:

- تلاش برای ارتقای نگرش به هویت شهری و هویت‌سازی شهری
- بازنگری مجریان قانون و مدیران و رسانه‌ها در تعامل با گروه‌های قومی و مذهبی متفاوت
- برگزاری جلسات آموزشی و بازآموزی و توجیهی برای اصناف و گروه‌هایی که با مردم عادی تعامل دارند (مانند تاکسیرانان، نیروی انتظامی و پلیس راهنمایی و رانندگی، مغازه‌داران و ...)
- افزایش اقدامات نظارتی نیروی انتظامی در محلات محروم
- تقویت بخش پژوهشی اجتماعی نهادهای مجری قانون و سازمان‌های مدیریتی
- افزایش اقدامات و تمهیدات کالبدی (روشنایی معابر، تعریض معابر، ...)
- افزایش خدمات الکترونیک به منظور حذف یا کاهش رفت و آمدهای درون شهری

فهرست منابع

- ابراهیمی، نبی‌الله (۱۳۸۶) تأملی بر مبانی و فرهنگ مکتب کپنهاگ، فصلنامه سیاست خارجی، سال ۲۱، شماره ۲.
- اسدپور، عهدیه و مسرورعلی نودهی، مرتضی (۱۳۹۹) مطالعه عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی زنان شهری (مورد مطالعه: شهر بابل)، نشریه انتظام اجتماعی، ۳: ۹۷-۱۲۰.
- الیاسی، محمد (۱۳۸۵) سنجش میزان تأثیر نشریات زرد در کاهش احساس امنیت اجتماعی زنان تهران، فصلنامه امنیت، ۱۸: ۷۴-۹۳.
- بوزان، بری (۱۳۷۸)، مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه پژوهشگرده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات مطالعات راهبردی.
- حاتمی، علی؛ احمدی، بختیار؛ اسعیمی، عطاء (۱۳۹۳) بررسی عوامل مرتبط با میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان: مورد مطالعه زنان شهر کرمانشاه، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۱۱: ۱۰۳-۱۲۱.
- دسترنج، منصوره و قنبری، سمیه (۱۳۹۸) بررسی وضعیت احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی-فرهنگی مؤثر بر آن در بین جوانان شهر لار، فصلنامه علمی امنیت ملی، ۳۵: ۱۳۱-۱۵۴.
- زنجانی‌زاده‌عزازی، هما (۱۳۸۰) زنان و امنیت شهری، مجله تخصصی زبان و ادبیات دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، ۱۳۴: ۶۰۳-۶۲۶.
- صیدی، علی و قاسم‌نژاد، غلامرضا (۱۳۹۹) مطالعه جامعه‌شناختی عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: زنان ۱۵ تا ۶۴ ساله شهر ایلام)، دوفصلنامه پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی زنان، ۸: ۲۱۶-۱۹۹.
- عظیمی‌هاشمی، مژگان (۱۳۸۴)، تحلیل مقایسه‌ای احساس امنیت اجتماعی اقتصادی مردم مشهد و کشور، مجله فرهنگ خراسان، سال پنجم، ۱۳: ۶۷-۹۵.
- کریمی، جلیل (۱۳۹۷) سرمایه اجتماعی، طرح آمایش سرزمین استان کرمانشاه، کارفرما: سازمان مدیریت و دانشگاه رازی.
- کریمی، جلیل و همکاران (۱۳۹۳) «بررسی جامعه‌شناختی ویژگی‌های تاریخی-فرهنگی کرمانشاه و رابطه آن با مسائل جمعیتی، فقر و حاشیه‌نشینی»، طرح پژوهشی، جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه.
- مجیدی، بتول و همکاران (۱۳۹۹) تحلیل مؤلفه‌های تأثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی سبز (مورد پژوهی: پارک نیاوران، منطقه یک شهرداری تهران)، فصلنامه آمایش محیط، ۵۰: ۱-۲۰.
- نصری، قدیر (۱۳۷۸) معنا و ارکان جامعه‌شناسی امنیت (شرحی بر تهدیدات). مؤسسه مطالعات راهبردی.
- نوری، جواد و همکاران (۱۳۹۹) مطالعه جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی، پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۵۱: ۲۰۳-۲۵۸.
- نویدینا، منیژه (۱۳۸۲)، درآمدی بر امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، ۱۹: ۵۵-۷۶.

Buzan, Barry; Weaver, Ole; Jaap de Wilde (1998), "Security: A New Framework for Analysis".

Roe, Paul (2005) **securitizations & minority rights: conditions of desecuritization**, central European University, Budapest, Hungary/www.sdi.sagepub.com/internet.

Ronald V(2009)**The Theory of Crime Prevention through Environmental Design, Police Management Studies Quarterly (PMSQ) Fall2009; 3(3):344-356.**

Sharma, P. Chrisman, J.J. and Chua, J.H. (2003)"**Succession Planning as Planned Behavior: Some Empirical Results**". Family Cushiness Review, No. 16(1):1-15.

Sheehan, Michael. (2005). **International Security, an Analytical survey**. London, Lynne Rienner Publishers.

Watson, Scott (2005) Agents in search of an Actor: **societal Security for the Palestinians and Turkish Kurds**, New York: Columbia University Press.

Ye, B., Lei, X., Yang, J., Byrne, P. J., Jiang, X., Liu, M., & Wang, X. (2019). **Family cohesion and social adjustment of chinese university students: the mediating effects of sense of security and personal relationships**. Current Psychology, 1-12.